

دانشگاه خوارزمی

پژوهش‌های مابعدالطبیعی، سال اول، شماره ۲

پاییز وزمستان ۱۳۹۹

حیات دینی از دیدگاه شورای واتیکان دو^۱

احسان شکوری نژاد

دانشجوی دکترای الهیات مسیحی، دانشگاه ادیان و مذاهب

چکیده

به نظر می‌رسد بیانیه شورای واتیکان دو مهم‌ترین مواجهه کلیسای کاتولیک با مباحث روشن‌گری پس از دوران رنسانس باشد. پیش از آن، ایمان‌دار واقعی به کسی اطلاق می‌گردید که خود را در داخل کلیسا تنها وقف خدمت به مسیح نماید، و فرد مسیحی خارج از حوزه کلیسا به نوعی شهروند درجه دو محسوب می‌گردید. اما پس از این بیانیه، جوامع خارج از کلیسا مورد مقبولیت و پذیرش کلیسا واقع گردیدند، و براساس این حکم مسیحیان این جوامع نیز می‌توانستند خود را وقف خدمت به مسیح نمایند. اکنون، با مطالعه و بررسی مقاله، این مسأله در ذهن مخاطب مطرح می‌گردد که کلیسای کاتولیک در برابر دست‌آوردهای دنیای جدید در موضع ضعف قرار گرفته است یا از آغاز تاریخ مسیحیت نسبت به اصول مسیحیت اصیل دچار

^۱. این مقاله ترجمه فصل حیات دینی اسناد واتیکان دو است.

THE DOCUMENTS OF VATICAN II, New Jersey, New Century Publishers, 1966.

تاریخ دریافت: ۹۹/۱۱/۲۰؛ تاریخ تایید علمی: ۹۹/۱۲/۲۵.

بدفهمی و کج‌فهمی شده، و یا از آن غافل بوده است. از نظر مترجم، هرگونه پاسخ مدقق به این پرسش اساسی می‌تواند راه‌گشای مواجهه درست و شایسته جهان اسلام با مسائل نوظهور دنیای جدید باشد.

۱. مقدمه

هدف شورای واتیکان دو در سخنان پاپ ژان بیست و سوم بیان شده است: به استناد عید پنجاهه جدید، به نوسازی کلیسا از رأس و همهٔ اعضای آن به‌منظور اصلاح بازتاب مسیح در انجیل فراخوانده شده‌ایم. این تمایل مشتاقانه باعث می‌شود تا کلیسا کاملاً بهتر از گذشته همانند عروسی برای زندگی با مسیح آراسته شود، البته به‌شیوه‌ای خاص و توسط کسانی که در کلیسا مطابق با وظیفه واقعی‌شان، خودشان را کاملاً برای خدمت محبت‌آمیز به مسیح وقف می‌کنند. در طول چهار جلسه شورا، به‌ویژه به همکاری فعالانه و ثمربخش پاپ پل ششم مدیون هستیم که به‌نام خودش و پدران شورا اعلام نمود که این حکم در ارتباط با سازگاری و نوسازی نهادهای دینی است، و نه حذف نظام‌های گوشه‌نشینی و مراقبه.

۲. دلایل نوسازی

برای هرکسی که از تاریخ کلیسا آگاهی دارد، روشن است که روح‌القدس در همهٔ زمان‌ها در مردان و زنان کلیسا عمل نموده است، کسانی که تحت هدایت روح‌القدس و مطابق با نیازهای کلیسا جنبش‌های فکری را آغاز نمودند که بعدها توسط نهادهای دینی که پایه‌ریزی کردند، ادامه یافته و گسترش یافتند. اما دور از ذهن نیست، همان روحی که پیوسته جنبش‌های جدید فکری را در مردان خدا برمی‌انگیزد، به‌طور مداوم نیز کسانی را که پیش از این زندگی‌شان را به‌گونه‌ای خاص برای خدمت در کلیسا وقف کرده بودند، ترغیب می‌کند که فعالانه و مجدانه

تعمق کنند تا دریابند که نهادشان چگونه می‌تواند به‌طور پیوسته و کاملاً بهتر از گذشته با شرایط زمان حال مطابقت داده شده و سازگار شود.

۳. مؤلفه‌های اساسی نوسازی

پاسخ به نوسازی صرفاً تعویض لباس دینی نیست. و نه آن سازگاری گسترده با روح زمانه ماست. بنابراین، این حکم دربارهٔ دین‌داری بسیار خردمندانه دو قاعده اساسی را مطرح کرده است که همانند نور فانوس دریایی به همهٔ نهادهای دینی، مسیر تغییر و اصلاحی که بایستی انجام پذیرند را نشان می‌دهد. قاعدهٔ نخست که دستور غایی هر نهادی است، این است که پیروی از مسیح باید به‌همان روشی باشد که در صفحات روشنی‌بخش انجیل نگاشته شده است. قاعدهٔ دوم که ویژهٔ هر نهاد خاصی است، بازتاب روح بنیان‌گزار است که به‌صورت احکام و مرجعیتی که مختص نظام مربوطه یا جماعت است، آشکار می‌گردد.

۳،۱. مسیح و پیروانش

در پرتو نور تابان عهد جدید، به‌روشنی نخستین اجتماع مسیحی، حیات، نور، و نیکوکاری آن را مشاهده می‌کنیم: مسیح و پیروانش. در پرتو این نور، می‌توان احکام را مطالعه نمود تا مشخص گردد کدام‌یک از آن‌ها بایستی تغییر کنند یا حذف شوند. شاید اغلب، تحت الهام اناجیل، این تکثر احکام نیست که ضروری به‌نظر می‌رسند، بلکه روح زندهٔ انجیلی احکام است که امروزه قابل استفاده است. تنها از طریق مطالعهٔ دقیق زندگی مسیح با رسولان و پیروانش است که نوسازی حکم، آداب و رسوم و اعمال نیکو، درک شده و کامل می‌گردند. اناجیل سرچشمهٔ همهٔ نوسازی‌ها باقی می‌مانند. به‌همین دلیل، این حکم از آغاز به‌درستی بیان می‌کند «همه کسانی که توسط خداوند به عمل به تدابیر انجیلی فراخوانده می‌شوند، و کاملاً صادقانه به آن عمل می‌کنند، خودشان را به‌طریقی خاص وقف خداوند می‌کنند. آنان پاکدامنی و فقر

مسیح را تقلید می‌کنند، کسی که از طریق اطاعتی که حتی او را تا مرگ بر روی صلیب پیش برد، انسان‌ها را رهایی بخشید، و رستگار نمود. در نتیجه، از طریق محبتی که روح القدس در قلب‌های آنان جاری ساخته بود، این مسیحیان را وادار می‌نمود که حتی هرچه بیش‌تر خودشان را وقف مسیح و جسم او، کلیسا کنند» (ر.ک. کولسیان ۱: ۲۴) (بند ۱). با به‌یاد داشتن این مطلب در ذهن، درک این موضوع آسان است که چرا قلب این حکم را می‌توان در بندهایی یافت که به پیمان‌های دینی (بندهای ۱۲-۱۴) و زندگی در انجمن (بند ۱۵) می‌پردازند. این بندها شامل توصیه‌هایی الهام‌بخش درباره شیوه‌ای هستند که در آن این زندگی متحد با مسیح بایستی از طریق عمل به پیمان‌ها و قربانی ناشی از این پیمان‌ها که به منزله برخی از آرزوهای طبیعی عمیق و ارزشمند انسان است، به‌وقوع بپیوندد.

۳،۲. روح بنیان‌گزار

گوناهایی شگفت‌انگیز انجمن‌های دینی کلیسا را قادر می‌سازد تا در هر عمل خیری مشارکت کند. این تنوع ناشی از بنیان‌گذاران نهادهای دینی است که احکام مختلف را نگاشتند، نظام‌نامه‌ها را تدوین کردند، و به‌دقت به بخش‌هایی از رسالت اشاره نمودند. آنان از طریق تقدیس روح القدس یک جنبه یا ویژگی شوق، محبت و روح خود مسیح را به نهادهای روحانی‌شان القاء می‌کنند. سپس این الهام بنیان‌گذار از طریق حکم پاپ تأیید می‌شود، و برای روحانیت کلیسا به‌صورت امتیازنامه صادر می‌گردد. بنابراین، هنگامی که موضوع سازگاری حیات دینی و آداب و رسوم موردنیاز مادر مقدس کلیسا در زمان حال مطرح می‌گردد، نخست انقلاب‌های خیره‌کننده و دستاوردهای علمی و الگوی اجتماعی و فرهنگی زمانه شگفت‌انگیز خود را ارزیابی می‌کنیم، و سپس بررسی می‌کنیم که چگونه نهادهای دینی می‌توانند خواسته‌های این عصر را در پرتو نور اناجیل و روح و مأموریت مختص هر نهاد خاص برآورده

سازند. تا زمانی که در مسیر سازگاری و تطابق به این نشانه‌های پایدار توجه نکنیم، تلاش ما به نتایج ناخواسته یا نوآوری‌های بی‌ثمر منجر خواهد گردید.

۴. تمایز ضروری: نوسازی - سازگاری

این درست نیست که ترجیحاً یا حتی به تنهایی بر تغییرات بیرونی حیات دینی در کلیسا تمرکز کنیم. یکی از نکات اساسی برای ارزیابی مناسب این حکم صلح‌آمیز، دقیقاً شامل تمایز آشکار میان سازگاری و نوسازی است: نخستین اصطلاح به تغییراتی مربوط می‌شود که در برآورده کردن نیازهای بیرونی معاصر و شرایط خارجی زمانه ما ضروری هستند، درحالی که اصطلاح نوسازی به احیای درونی روح که ذات واقعی حیات دینی است، اشاره می‌کند، یعنی تقدیس و پیوند عمیق‌تر با نجات‌دهنده دردکشیده ما بایستی عمیقاً بهتر از گذشته زنده شود. «از آنجایی که حیات دینی در درجه نخست قصد دارد مسیحیانی را که ضرورت نوسازی حیات دینی را به تقلید از مسیح و اتحاد با خداوند از طریق اقرار به تدابیر انجیلی می‌پذیرند، هدایت کند، باید صادقانه با این واقعیت روبه‌رو گردید که حتی مطلوب‌ترین تغییرات از جانب نیازهای عصر کنونی در اهداف‌شان با شکست مواجه می‌شوند، مگر این که احیای روح به این تغییرات حیات ببخشد. در واقع، چنین احیاء درونی همیشه باید با نقش هدایت‌گری حتی در ارتقاء وظایف بیرونی سازگار باشد» (بند ۲-ی).

تنها با این بینش روحانی عمیق و حیات دینی فراخوانده شده می‌توانیم انتظار نوسازی و سازگاری درست نهادهای دینی برحسب الزامات خاص کلیسا در دنیای مدرن را داشته باشیم. اگر حیات دینی در روح انجیل و مطابق با اهداف کسانی که روح خداوند آنان را به حرکت واداشته تا نهادهای دینی را تشکیل دهند، درک و زنده شود، نیاز مشروع به نوسازی و سازگاری خودبه‌خود احساس شده، و به‌شیوه‌ای مؤثر و مسئولانه برآورده خواهد شد. بی‌تردید،

برخی تجربه‌های شجاعانه و شاید حتی بعضی تغییرات مؤثر باید توسط مراجع ذی‌صلاح انجام شوند، و نباید از درگیر شدن با آن‌ها هراسی داشته باشیم، حتی گرچه ممکن است مجبور باشیم بر برخی مشکلات و شکست‌های اولیه چیره شویم. این سند صلح نشان می‌دهد که خطوط کلی این سازگاری، طبیعتاً تا آن‌جا که ممکن است، بدون ورود به جزئیات، با در نظر گرفتن تنوع بسیاری که در حیات دینی وجود دارد، تنها از طریق مجمع عمومی رهبانی هر نهاد خاص تدبیر می‌شود.

بنابراین، کاربرد واقعی این حکم به زمان، بیش از همه مطالعه دقیق، تلاش طاقت‌فرسا، و به‌ویژه عبادت و فداکاری بسیار نیازمند است. اما این شورا که در موقعیت‌های گوناگون و به‌صورت عمومی و رسمی بالاترین ارزش و اعتبار را برای حیات دینی ابراز نموده، و نیاز فوری ما به آن در زمان حاضر را تشخیص داده است، کاملاً مطمئن است که روح‌نوسازی و سازگاری که تاکنون به‌روشنی خودش را به‌شیوه‌های بی‌شماری آشکار ساخته است، تداوم خواهد یافت تا نهادهای دینی را به حداکثر سودمندی برساند، و به عناصری ضروری نه تنها در حیات روحانی کلیسا، بلکه در فعالیت‌های متعدد رسالتی در اسقف‌نشین‌ها و مأموریت‌های مذهبی در سراسر جهان، و در واقع در همه تجلی‌های درونی و بیرونی حیات کلیسا تبدیل نماید.

جان جی. مک‌النی، انجمن عیسی (JOHN J. McELENY, S.J.)

۵. حکم‌نوسازی مناسب حیات دینی

۱. پیش‌ازاین در نظام‌نامه سینود مقدس که با عبارت "نور جهان" آغاز می‌شود، اشاره شده است که چگونه آموزه و سرمشق بودن استاد الهی، پایه‌گذار پیروی از نیکوکاری کامل از طریق عمل به تدابیر انجیلی بوده است، و چگونه این‌گونه پیروی به‌عنوان مظهر فروزان ملکوت خداوند عمل می‌کند. در حکم حاضر، سینود مقدس قصد دارد تا به حیات و احکام نهادهایی

بپردازد که اعضای آنها به پاکدامنی، فقر و اطاعت اقرار می‌کنند، و مقرراتی را برای نیازهایشان هم‌چنان که فحواى زمانه نشان می‌دهد، ایجاد می‌کند.

از زمان نخستین مراحل رشد کلیسا، مردان و زنانی بودند که می‌کوشیدند از مسیح آزادانه‌تر پیروی کنند، و از طریق عمل به تدابیر انجیلی از مسیح بیش‌تر تقلید کنند. این افراد هر یک به‌روش خودش، روح‌شان را یک عمر وقف خداوند کرده بودند. تحت تأثیر روح‌القدس، بسیاری از آنان زندگی در انزوا را درپیش گرفتند، یا نهادهای دینی را تأسیس کردند که مورد حمایت و پذیرش مرجعیت کلیسا بودند. و بنابراین، براساس تقدیر الهی که به‌وقوع پیوست، جوامع دینی فوق‌العاده متنوعی رشد کردند. این گوناگونی به‌شدت به کلیسا کمک می‌کرد که انجام هر کار خیری (ر.ک. دوم تیموتائوس ۳: ۱۷) و آمادگی به‌انجام خدمتی برای گسترش جسم مسیح را تجربه کند (ر.ک. افسسیان ۴: ۱۲). نه تنها این مورد، بلکه مزین شدن کلیسا به موهبت‌های گوناگون فرزندانش باعث می‌شد که کلیسا هم‌چون عروسی زیبا برای همسرش آراسته شود (ر.ک. مکاشفه یوحنا ۲۱: ۲)؛ و می‌توانست خودش را از طریق حکمت گوناگون خداوندش آشکار کند (ر.ک. افسسیان ۳: ۱۰).

باوجود تنوع و گوناگونی موهبت‌های روحانی‌شان، همه کسانی که توسط خداوند به عمل به تدابیر انجیلی فراخوانده می‌شوند، و کاملاً ایماندارانه به آن عمل می‌کنند، خودشان را به‌طریقی خاص وقف خداوند می‌کنند. آنان پاکدامنی و فقر مسیح را تقلید می‌کنند (ر.ک. متی ۸: ۲۰؛ لوقا ۹: ۵۸)، کسی که از طریق اطاعتی که حتی او را تا مرگ بر روی صلیب پیش برد (ر.ک. فیلیپیان ۲: ۸)، انسان‌ها را رهایی بخشید، و رستگار نمود. در نتیجه، از طریق محبتی که روح‌القدس در قلب‌های آنان جاری ساخته بود، این مسیحیان را وادار می‌نمود که حتی هرچه بیش‌تر خودشان را وقف مسیح و جسم او، کلیسا کنند (ر.ک. کولسیان ۱: ۲۴).

از این روی، آنان هر چه بیش‌تر اصرار ورزند که خودشان را از طریق تسلیم ارادی همه عمرشان با مسیح متحد کنند، حیات کلیسا نیرومندتر شده، و رسالتش بسیار بیش‌تر به ثمر می‌نشیند. حیاتی که از طریق اقرار به تدابیر وقف شده باشد، از ارزش والایی برخوردار است. چنین حیاتی نقشی ضروری در شرایط عصر کنونی ایفاء می‌کند. نظر به این که این نوع زندگی و نقش آن در عصر کنونی می‌تواند مزایای بیش‌تری برای کلیسا داشته باشد، این سینود مقدس احکام زیر را صادر کرده است. آن‌ها تنها به اصول کلی‌ای مربوط می‌شوند که باید زیربنای نوسازی مناسب حیات و احکام انجمن‌های دینی باشند. این اصول هم‌چنین در مورد انجمن‌هایی که بدون عمل به پیمان‌ها حیات اجتماعی دارند، و نهادهای سکولار قابل اجراست، با وجود این که ویژگی‌های خاص هر دو گروه حفظ شود. بعد از شورا، مرجعی صالح برای تصویب احکام خاص متعهد خواهد شد که به‌طور مناسب آن‌چه در این جا وضع شده است را انشاء نموده، و اجرا کند.

۲. نوسازی مناسب حیات دینی مستلزم دو فرآیند هم‌زمان است: (۱) ارجاع مداوم به منابع هرگونه حیات مسیحی و الهام اصیل پشت یک انجمن خاص، و (۲) انطباق آن انجمن با شرایط تغییر یافته زمانه. برطبق اصولی که در زیر آمده است، چنین نوسازی‌ای بایستی تحت تأثیر روح القدس و هدایت کلیسا پیش برود.

الف: از آن جایی که معیار زیربنایی حیات دینی پیروی از مسیح به‌همان صورتی است که در انجیل مطرح شده است، این امر توسط همه انجمن‌ها به‌عنوان حکم متعالی‌شان ملاحظه می‌شود. ب: بهترین مزایای کلیسا در خدمت انجمن‌هاست تا ویژگی و هدف خاص خودشان را دارا باشند. بنابراین، به رسمیت شناختن و حفاظت وفادارانه بایستی برطبق روح بنیان‌گذار و اهداف خاص و سنت‌های سالم و بی‌خدشه‌ای که میراث هر انجمنی هستند، باشد.

ج: همه انجمن‌ها بایستی در حیات کلیسا مشارکت نمایند. هر یک بر طبق ویژگی منحصر به فردش، بایستی از هر طریق ممکن اقدامات مهم و مقاصد کلیسا را در چنین زمینه‌هایی برای خودش ایجاد، و پیروانند که عبارتند از: کتاب مقدسی، آداب نماز، آموزه‌های، شبانی، جهانی، تبلیغی و اجتماعی.

د: انجمن‌ها بایستی در میان اعضای شان آگاهی مناسب نسبت به شرایط انسان معاصر و نیازهای کلیسا را ارتقاء دهند. زیرا اگر اعضای شان بتوانند در پرتو نور ایمان حمیت و غیرت سوزان یک رسول را با قضاوت‌های خردمندانه درباره شرایط دنیای جدید درآمیزند، قادر خواهند بود به طور مؤثرتری به انسان‌ها یاری رسانند.

ی: از آنجایی که حیات دینی در درجه نخست قصد دارد مسیحیانی را که ضرورت نوسازی حیات دینی را به تقلید از مسیح و اتحاد با خداوند از طریق اقرار به تدابیر انجیلی می‌پذیرند، هدایت کند، باید صادقانه با این واقعیت روبه‌رو گردید که حتی مطلوب‌ترین تغییرات به نمایندگی از نیازهای عصر کنونی در اهداف شان با شکست مواجه می‌شوند، مگر این که احیای روح به این تغییرات حیات ببخشد. در واقع، چنین احیاء درونی همیشه باید با نقش هدایت‌گری حتی در ارتقاء وظایف بیرونی سازگار باشد.

۳. شیوه زندگی، عبادت و کار بایستی به طور مناسب با شرایط جسمانی و روانی دین‌داران امروزی و نیز با میزان مورد نیاز ماهیت هر انجمنی، نیازهای رهبری، الزامات یک فرهنگ خاص، شرایط اجتماعی و اقتصادی هر جایی، بلکه به ویژه در قلمروهای تبلیغی مطابقت داده شود. شیوه اداره انجمن‌ها نیز بایستی در پرتو همین معیارها بازنگری شود. به همین دلیل، نظام‌نامه‌ها، کتاب‌های راهنما، کتاب‌های مرسوم، کتاب‌های نماز و مراسم، و تألیف‌های مشابه

به‌طور مناسب مورد تجدید نظر قرار می‌گیرند، و با اسناد سینود مقدس هماهنگ می‌شوند. این کار مستلزم متوقف نمودن مقررات منسوخ شده خواهد بود.

۴. نوسازی موفق و سازگاری مناسب نمی‌تواند به انجام رسد، مگر این‌که هر عضوی از انجمن مشارکت نماید. در انجام نوسازی مناسب، مسئولیت مراجع صالح صرفاً، به‌ویژه مجمع عمومی رهبانی این است که معیارها را استخراج نموده، احکام را تصویب کنند، و میزان درستی از تجربه‌های محتاطانه را میسر سازند، هرچند این چنین مسائلی در صورت لزوم، باید برطبق معیار شریعت، تصویب سریر مقدس و سراسقف‌های محلی انجام پذیرد. در تصمیم‌هایی که شامل آینده یک نهاد به‌عنوان یک کل است، پیشوایان باید به‌شیوه‌ای مناسب با اعضاء مشورت کنند، و به آنان گزارش بدهند. برای نوسازی مناسب صومعه‌های راهبه‌ها، درخواست‌ها و توصیه‌های آنان را نیز می‌توان از طریق اتحادیه‌ها یا دیگر مجامعی که به‌صورت قانونی تشکیل شده‌اند، محقق نمود. باین‌حال، لازم است همگی به‌خاطر داشته باشند که امید به نوسازی به‌جای تکیه در احکام فردی، در رعایت سخت‌کوشانه حکم و نظام‌نامه نهفته است.

۵. پیش از هر چیز دیگری، اعضای هر انجمنی بایستی به یاد داشته باشند که از طریق اقرارشان به تدابیر انجیلی به ندای الهی برای زندگی کردن برای خداوند پاسخ می‌دهند، صرفاً نه تنها با کشتن گناه (ر.ک. رومیان ۶: ۱۱)، بلکه با سرزنش نمودن دنیا. آنان همه زندگی‌شان را در یک عمل تقدیس خاص که در تقدیس غسل تعمیدشان و آنچه که تجلی وافر از آن را مهیا می‌سازد، ریشه دارد، تسلیم خداوند می‌کنند. از آن‌جا که تسلیم ارادی‌شان از طریق کلیسا پذیرفته شده است، بایستی دریابند که آنان نیز به‌خدمت کردن به کلیسا متعهد هستند.

بایستی این واقعیت که آنان در خدمت خداوند هستند، مشتعل شود، و در درون آنان عمل به فضایل، به‌ویژه فروتنی، اطاعت، شجاعت و پاکدامنی وزیدن بگیرد. از این طریق، آنان به‌طور

روحانی در تسلیم ارادی مسیح (ر.ک. فیلیپیان ۲: ۷-۸) و حیات او سهمیم هستند (ر.ک. رومیان ۸: ۱-۱۳).

بنابراین، به دین داران اجازه دهید با وفاداری به اقرارشان و چشم پوشی از همه چیز به خاطر مسیح (ر.ک. مرقس ۱۰: ۲۸) از او به عنوان تنها نیازشان (ر.ک. لوقا ۱۰: ۴۲) پیروی کنند (ر.ک. متی ۱۹: ۲۱). به آنان اجازه دهید به سخنان او گوش فرادهند (ر.ک. لوقا ۱۰: ۳۹)، و دل مشغول عمل او باشند (ر.ک. اول قرنتیان ۷: ۳۲). بدین منظور، چون اعضای هر انجمنی پیش از هر چیز خداوند و فقط او را جستجوی می کنند، بایستی تفکر و تعمق را با محبت رسالتی درآمیزند. نخست این که آنان در ذهن و قلب به خداوند پیوندند؛ دوم این که تلاش کنند خودشان را در عمل نجات بخشی و گسترش ملکوت خداوند شریک سازند.

۶. کسانی که به تدابیر انجیلی اقرار می کنند، پیش از هر چیز دیگری به خداوند محبت می ورزند، و در جستجوی او هستند، خداوندی که آغازگر محبت و ورزیدن به ماست (ر.ک. اول یوحنا ۴: ۱۰)؛ آنان در هر شرایطی قصد گسترش یک زندگی پنهانی با مسیح در خداوند را دارند (ر.ک. کولسیان ۳: ۳). این چنین وقفی به ضرورت محبت به همسایه برای نجات جهان و بناء کردن کلیسا منجر می شود. از این محبت هر عملی از تدابیر انجیلی حیات می یابد، و هدایت می شود.

بنابراین، با بهره گیری از منابع معتبر روحانیت مسیحی به اعضای انجمن ها اجازه دهید تا فعالانه روح نماز و عمل آن را پرورش دهند. در درجه نخست، آنان بایستی کتاب مقدس را هر روز برای دست یابی به "شناخت عالی عیسی مسیح" (فیلیپیان ۳: ۸) از طریق خواندن این نوشته های الهی و تفکر و تعمق در آن ها در دست بگیرند. آنان بایستی شعائر مقدس، به ویژه مقدس ترین راز عَشای ربانی را با قلب ها و آواهایی که با کلیسا هماهنگ شدند، به جا آورند؛ این یکی از

فراوان‌ترین منابع تغذیه برای حیات روحانی است. بدین سان، آنان می‌توانند با تغذیه از میز شریعت الهی و محراب مقدس موجب محبت یک برادر به اعضای مسیح و محبت یک پسر به شبانان محترم‌شان شوند؛ بدین ترتیب آنان می‌توانند در مرتبه‌ای همیشه در حال افزایش با کلیسا زندگی کنند، و به آن بیان‌دیشند، و خودشان را کاملاً وقف مأموریت آن کنند.

۷. اعضای آن انجمن‌هایی که کاملاً وقف تفکر و تعمق شده‌اند، خودشان را صرفاً در انزوا و سکوت و از طریق نماز مداوم و آمادگی توبه وقف خداوند می‌کنند. بدون توجه به چگونگی امکان نیازهای ضروری رسالت فعال، چنین انجمن‌هایی همیشه عضوی متمایز برای نقش آفرینی در جسم رمزآلود مسیح خواهند بود، جایی که "همه اعضا عملکرد مشابهی ندارند" (رومیان ۱۲: ۴). چون که آنان قربانی برگزیده نیایش را به خداوند پیشکش می‌کنند. آنان با فاخرترین شکوه و جلال تقدس به مردان خدا روشنی می‌بخشند. آنان از طریق سرمشق بودن‌شان این افراد را برمی‌انگیزانند؛ آنان از طریق انتقال ثمربخشی پنهانی رسالتی موجب رشد این افراد می‌شوند. بنابراین، آنان جلال کلیسا و سرچشمه سرشاری از فیوضات روحانی هستند. در عین حال، شیوه زندگی آنان بایستی برطبق اصول ذکر شده و معیارهای مناسب نوسازی اصلاح شود، گرچه چشم‌پوشی آنان از دنیا و ممارست‌های زندگی مراقبه‌ای‌شان بایستی در مقدس‌ترین وجه‌شان حفظ شوند.

۸. درون کلیسا بسیاری از کارمندان امور اداری روحانیون و نهادهای غیرروحانی وجود دارند که برای جنبه‌های گوناگون رسالت وقف شده‌اند. آنان در آنچه که به میزان فیض‌هایی که به ایشان عطاء می‌شوند، گوناگون هستند، همکاری دارند: برخی انجام خدمتی را ممارست می‌کنند، بعضی آموزه را آموزش می‌دهند، برخی از طریق پند و نصیحت تشویق می‌کنند،

حیات دینی از دیدگاه شورای واتیکان دو / احسان شکوری نژاد ۲۹۳

بعضی به سادگی می‌بخشند، یا موجب سرور محزون و افسرده می‌شوند (ر.ک. رومیان ۱۲: ۵-).

۸). «اکنون گوناگونی فیض‌ها وجود دارند، اما روح همان است» (اول قرن‌تین ۱۲: ۴).

در چنین انجمن‌هایی ماهیت واقعی حیات دینی مستلزم عمل و خدمات رسالتی است، چون که یک خدمت مقدس و عمل نیکوکاری خاص از طریق کلیسا نزد آنان به‌ودیعه گذاشته شده است، و باید به‌نام کلیسا انجام شوند. از این‌روی، همه حیات دینی اعضای این انجمن‌ها بایستی تحت نفوذ یک روح رسالتی قرار گیرد، به‌طوری که همه فعالیت رسالتی‌شان بایستی توسط یک روح دینی به‌جنبش درآید. بنابراین، برای این که اعضاء ممکن است در درجه نخست به ندای‌شان به پیروی از مسیح پاسخ دهند، و ممکن است به خود مسیح در اعضایش خدمت کنند، فعالیت رسالتی‌شان بایستی منجر به اتحاد صمیمی با او شود. در این راه، اتفاق خواهد افتاد که محبت برای خداوند و همسایه خودش پرورش خواهد یافت. آنگاه این انجمن‌ها بایستی به‌طرز ماهرانه‌ای ملاحظات و اقدامات‌شان را با نیازهای رسالتی که برای آن وقف شده‌اند، هماهنگ سازند. اما از آن‌جایی که حیات دینی متعهد شده است که وظایف رسالتی را به اشکال متعدد به‌انجام رساند، بالاجبار یک تفاوت ضروری مسیر حیات دینی را برای نوسازی مناسب متمایز خواهد نمود، و بالاجبار اعضای انجمن‌های گوناگون برای زندگی در خدمت مسیح از طریق مفاهیمی که برای خودشان مناسب و شایسته هستند، حفظ خواهند شد.

۹. در شرق و غرب، نهاد مقدس زندگی رهبانی بایستی صادقانه حفظ شود، و بایستی حتی به‌طور فزاینده‌ای درخشنده با روح موثق خودش رشد کند. در طول قرن‌هایتمادی، این نهاد شایستگی‌های پرشکوه خودش را به کلیسا و جامعه انسانی اثبات کرده است. وظیفه اصلی راهبان این است که درون محدوده رهبانی، خدمتی یکسره فروتنانه و شرافتمندانه به درگاه عظمت الهی عرضه بدارند. آنان این را یا از طریق وقف کامل خودشان برای عبادت الهی در

یک زندگی‌ای که پنهانی است، یا از نظر قانونی رسالتی یا وظایف نیکوکاری مسیحی که می‌پذیرند، انجام می‌دهند. درعین حال حفاظت از هویت مناسب هر نهاد، به صومعه‌ها اجازه می‌دهد که سنت‌های کهن و سودمندشان نوسازی شوند، و هم‌چنین آن‌ها با نیازهای امروزی روح‌هایی که صومعه‌ها بسترهای بذر رشد برای مردمان مسیحی خواهند بود، مطابقت داده شوند.

انجمن‌های دینی وجود دارند که از طریق حکم یا نظام‌نامه کاملاً به حیات رسالتی با نماز سراینده‌گان و ملاحظات رهبانی می‌پیوندند. بنابراین، به این گروه‌ها نیز اجازه دهید که شیوه زندگی‌شان را با الزامات رسالت متعلق به آنانی که هنوز صادقانه ساختار زندگی‌شان را حفظ می‌کنند، هماهنگ سازند، چون این همان چیزی است که در خدمت عالی‌ترین خیر کلیسا است. ۱۰. حیات غیرروحانی برای مردان و زنان حالت و وضعیتی را ایجاد می‌کند که خودش نوعی وقف کامل برای اقرار به تدابیر انجیلی است. سینود مقدس یک چنین زندگی را بسیار ارج می‌نهد، چون که آن بسیار سودمندانه در خدمت وظیفه شبانی کلیسا از طریق آموزش به جوان، مراقبت از بیمار، و انجام دیگر خدمات است. واتیکان از چنین دین‌دارانی در انجام وظایف‌شان حمایت می‌کند، و از آنان درخواست می‌کند که زندگی‌شان را با نیازهای امروزی مطابقت دهند. این سینود مقدس اظهار می‌دارد که با جماعت‌های دینی برادرانی که با واگذاری انجام احکام مقدس به برخی از اعضاء خدمات کشیشی مورد نیاز در خانه‌های خودشان را فراهم می‌آورند، هیچ مخالفتی ندارد، در صورتی که ویژگی غیرروحانی آن جماعت تغییری نکند، و این که مجمع عمومی رهبانی درباره آن تصمیم بگیرد.

۱۱. نهادهای دنیوی نهادهای دینی نیستند، اما آن‌ها با نهادهای دینی اقرار به تدابیر انجیلی را که واقعی و کامل است، در این دنیا برعهده می‌گیرند، و همین‌گونه از طریق کلیسا به رسمیت

شناخته شدند. این اقرار تقدیسی به مردان و زنان، غیرروحانیون و روحانیونی که در این دنیا سکونت دارند، عطاء می‌کند. به همین دلیل، آنان بایستی برای وقف کامل خود به همان خداوندی که از طریق نیکوکاری کامل الهام نمود، بسیار تلاش کنند. این نهادها بایستی ویژگی مناسب و خاص‌شان، همان دنیوی بودن را حفظ کنند، به طوری که آن‌ها ممکن است در هر جایی به طور موفقیت‌آمیز برای آن رسالتی که برای عمل به آن طراحی شدند، مناسب باشند، آن رسالتی که هم در این جهان، و در یک معنی از مبدأ این جهان است. در عین حال، آن‌ها به طور حتم بایستی دریابند که خودشان نمی‌توانند از عهده یک وظیفه بسیار مهم برآیند، مگر این که اعضای‌شان به طور ماهرانه‌ای در موضوعات هم انسانی و الهی آموزش ببینند، و بدین سان می‌توانند در این دنیا یک عامل مؤثر برای تقویت و گسترش جسم مسیح باشند. بنابراین، اداره‌کنندگان بایستی به طور خاص توجه جدی به آموزش روحانی اعضا، و نیز ارتقاء شکل‌گیری پیشرفته‌تر آن داشته باشند.

۱۲. آن پاکدامنی که ممارستی "از جانب ملکوت خداوند" (متی ۱۹: ۱۲) است، و آن‌چه که دین‌داران به آن اقرار می‌کنند، سزاوار است که به عنوان موهبتی فراتر از فیض ارج نهاده شود. چون که پاکدامنی قلب انسان را در یک مسیر منحصر به فرد (ر.ک. اول قرن‌های ۷: ۳۲-۳۵) آزاد و رها می‌کند، و باعث می‌شود قلب با محبت سوزان‌تری برای خداوند و همه بشریت شعله‌ور شود. بنابراین، پاکدامنی نشانه برجسته‌ای از ثروت روحانی، و نیز مناسب‌ترین شیوه برای دین‌داران است تا به آسانی خودشان را در خدمت خداوند و وظایف رسالت وقف کنند. بدین وسیله، دین‌داران نزد همه ایمان‌داران مسیح از آن ازدواج شگرف میان کلیسا و مسیح، تنها همسرش، اتحادی که از طریق خداوند ایجاد شده است، و کاملاً در جهانی که خواهد آمد، متجلی می‌شود، شهادت می‌دهند.

بنابراین، همان‌گونه که دین‌داران صادقانه تلاش می‌کنند با اقرارشان زندگی کنند، به‌خوبی ایمان‌شان را به سخنان خداوند تسلیم می‌کنند؛ اعتماد به یاری خداوند به‌جای مسلم دانستن منابع خودشان، به آنان اجازه می‌دهد که ریاضت بکشند، و حواس را کنترل کنند. آنان بایستی از آن کمک‌های طبیعی که در خدمت سلامتی روانی و جسمانی هستند، بهره ببرند. در نتیجه، آنان تحت تأثیر آن ادعای‌های نادرستی که خویشتن‌داری کامل را به‌عنوان غیرممکن یا زیانبار برای رشد انسان معرفی می‌کنند، قرار نخواهند گرفت. افزون‌براین، غریزه روحانی خاصی بایستی آنان را به پشت‌پا زدن هر چیزی که احتمالاً پاکدامنی را به‌مخاطره می‌اندازد، سوق دهد. پیش از هر چیزی، هر کسی بایستی به یاد داشته باشد، به‌ویژه پیشوایان که پاکدامنی وقتی حفاظ‌های قوی‌تری در یک انجمن دارد که محبت برادرانه راستین در میان اعضای آن رشد یابد. از آن‌جایی که رعایت کامل خویشتن‌داری با تمایلات عمیق‌تر طبیعت انسانی از نزدیک درگیر است، داوطلبان بایستی نه اقرار به پاکدامنی را به‌عهده بگیرند، و نه برای اقرار به آن پذیرفته شوند جز پس از یک دوره آزمایشی واقعاً مناسب و تنها اگر آنان میزان مورد نیاز بلوغ روانی و عاطفی را دارا باشند. آنان بایستی نه تنها به خطرات مقابل پاکدامنی آگاه شوند، بلکه برای ایجاد یک زندگی مجردانه‌ای که بخشی از غنای کل شخصیت‌شان برای خداوند وقف شده است، آموزش ببینند.

۱۳. فقر داوطلبانه پذیرفته شده در تقلید از مسیح، به‌ویژه امروزه شاهدهی را که به آن بسیار ارج نهاده می‌شود، مهیا می‌سازد. به دین‌داران اجازه دهید که پرزحمت و دقیق چنین فقری را پرورش دهند، و اگر نیاز باشد سیمای جدیدی از آن را ارائه دهند. شخص از طریق فقر داوطلبانه در فقر مسیح سهیم می‌شود، کسی که به‌خاطر ما فقیر شد، درحالی‌که در پیشگاه او غنی شده بود، این یعنی ما می‌توانیم از طریق فقر او غنی شویم (ر.ک. دوم قرن‌تیان ۸: ۹؛ متی ۸: ۲۰).

فقر دین داران به چیزی بیش از محدود کردن بهره‌مندی از دارایی‌ها برحسب رضایت پیشوایان نیاز دارد؛ اعضای انجمن بایستی هم در عمل و هم در روح فقیر باشند، و میراث‌شان را در آسمان ببینند (ر.ک. متی ۶: ۲۰). هر دین‌داری در انجام وظیفه‌اش بایستی خودش را به‌عنوان فاعل قانون عمومی کار در نظر بگیرد. درحالی‌که دین‌داران نیازهای ضروری را برای گذران زندگی و تعهدات‌شان فراهم می‌کنند، بایستی همه نگرانی‌های بی‌مورد را به‌کناری نهند، و خودشان را به مشیت الهی پدر آسمانی بسپارند (ر.ک. متی ۶: ۲۵).

انجمن‌های دینی می‌توانند در نظام‌نامه‌شان به اعضای‌شان اجازه دهند هر وراثتی را که آنان به‌دست آورده‌اند، یا به‌دلیلی به‌دست می‌آورند، انکار کنند. انجمن‌ها نیز بسته به شرایط محل‌شان بایستی ارائه نوعی از گواهی یکی شدن فقر خودشان را هدف‌گیری کنند. به آنان اجازه دهند که از روی میل و رغبت چیزی از منابع خودشان را به دیگر نیازهای کلیسا اختصاص دهند، و دین‌داران فقیری را که بایستی به دلسوزی و شفقت مسیح محبت بورزند، حمایت کنند (ر.ک. متی ۱۹: ۲۱؛ ۲۵: ۳۴-۴۶؛ یعقوب ۲: ۱۵-۱۶؛ اول یوحنا ۳: ۱۷). ولایت‌ها و خانه‌های یک انجمن دینی بایستی منابع‌شان را با آن انجمن‌هایی که بهتر به انجمن‌هایی که از نیازمندی رنج می‌برند، کمک‌رسانی می‌کنند، سهمیم سازند. انجمن‌های دینی به‌میزانی که احکام و نظام‌نامه‌های‌شان اجازه می‌دهند، به‌درستی می‌توانند هر آنچه که برای زندگی دنیوی و مأموریت‌شان ضروری است، داشته باشند. با وجود این، به آنان اجازه دهید که از هرگونه تظاهر به تجمل‌گرایی، ثروت بیش از حد و انباشتن اموال پرهیزند.

۱۴. دین‌داران از طریق اقرار به اطاعت وقف کاملی از خواسته‌های خودشان را به‌عنوان قربانی خودشان به خداوند تقدیم می‌کنند؛ در نتیجه آنان با امنیت و ثبات بیش‌تری با اراده نجات‌بخش خداوند متحد می‌شوند. آنان از این طریق از سرمشق بودن عیسی مسیح پیروی می‌کنند،

کسی که آمد تا اراده پدر را به‌انجام رساند (ر.ک. یوحنا ۴: ۳۴؛ ۵: ۳۰؛ عبرانیان ۱۰: ۷؛ مزامیر ۳۹: ۹). "پذیرفتن ماهیت یک غلام" (فیلیپیان ۲: ۷)، او اطاعت را از مصیبت‌هایش آموخت (ر.ک. عبرانیان ۵: ۸). دین‌داران تحت تأثیر روح‌القدس خودشان را به پیشوایان‌شان، که ایمان آنان را به‌عنوان جان‌نشینان خداوند معرفی می‌کند، تسلیم می‌کنند، و دین‌داران از طریق آنان برای خدمت به همه برادران‌شان در مسیح هدایت می‌شوند. بنابراین، مسیح خودش را تسلیم پدر می‌کند تا به برادرانش خدمت کند، و زندگی‌اش را به‌عنوان فدیة برای بسیاری تسلیم می‌کند (ر.ک. متی ۲۰: ۲۸؛ یوحنا ۱۰: ۱۴-۱۸). دین‌داران از این طریق نیز تعهد راسخ‌تری را برای خدمت به کلیسا و کار برعهده می‌گیرند تا به‌اندازه کاملی از پُری مسیح دست‌یابند (ر.ک. افسسیان ۴: ۱۳). به‌دلیل آن‌که روح ایمان و محبت برای اراده خداوند است، به دین‌داران اجازه دهید مطابق با معیارهای حکم و نظام‌نامه اطاعت فروتنانه را به پیشوایان‌شان نشان دهند. با توجه به این‌که آنان برطبق طرح خداوند در خدمت گسترش جسم مسیح هستند، به آنان اجازه دهید با به‌امانت سپردن منابع ذهنی و ارادی‌شان و موهبت‌های فیض و طبیعی‌شان به آنان دستورات را اجرا کنند، و وظایف را انجام دهند. در این روش زندگی، اطاعت دینی شأن شخص انسان را نخواهد کاست، بلکه آن را به‌سوی کمالی هدایت می‌کند که نتیجه گسترش آزادی‌ای است که متعلق به پسران خداوند است.

به‌نوبه‌خود، نظر به این‌که کسی که برای روح‌هایی که در او به‌امانت گذاشته شده‌اند، گزارشی ارائه خواهد نمود (ر.ک. عبرانیان ۱۳: ۱۷)، هر پیشوایی بایستی خودش در عمل به وظیفه‌اش مطیع اراده خداوند باشد. به او اجازه دهید از مرجعیتش برای روح خدمت به برادرانش بهره‌بردارد، و در نتیجه نیکوکاری را که خداوند با آن به آنان محبت می‌ورزد، متجلی کند. یک پیشوا با حکم‌رانی بر مطیعانش به‌عنوان پسران خودِ خداوند، و با احترام گذاشتن به شخصیت

انسانی‌شان اطاعت با کمال میل را برای آنان آسان‌تر می‌کند. بنابراین، او باید در نقطه خاص ترک آنان آزادی مقتضی با احترام به آیین توبه و حکم وجدان را فراهم کند. به او اجازه دهید نوعی از رهبری را اعطاء کند که آن دین‌داران را به اطاعتی فعال و مسئولانه برای انجام وظایفی که بر شانه دارند، و فعالیت‌هایی که برعهده می‌گیرند، تشویق خواهد نمود. بنابراین، یک پیشوا بایستی با میل و رغبت به مطیعانش گوش فرادهد، و آنان را تشویق کند که در خیر انجمن و کلیسا سهم شخصی داشته باشند. با وجود این، این امر تضعیف نشود که مرجعیت پیشواست که تصمیم می‌گیرد چه چیزی باید انجام شود، و چه چیزی مستلزم انجام آن است. به مجامع و شوراها اجازه دهید که صادقانه خودشان از نقش حکم‌رانی داده شده به آنان برائت بجویند؛ هر یک بایستی به شیوه خودش این واقعیت را بیان کند که همه اعضای انجمن در خیر کل انجمن و تعهد به آن سهمی دارند.

۱۵. کلیسای اولیه الگویی از حیات اجتماعی را وقتی که جمعیت کثیری از ایمان‌داران از یک قلب و یک ذهن بودند (ر.ک. اعمال رسولان ۴: ۳۲)، پدید آورد، و غذا در آموزه انجیل و شعائر مقدس، به‌ویژه عشاء ربانی یافت می‌شد. به یک چنین حیاتی اجازه دهید که در پُردعائی و سهیم شدن در همان روح ادامه یابد (ر.ک. اعمال رسولان ۲: ۴۲). به‌عنوان اعضای مسیح زندگی کردن برادرانه با یکدیگر، به آنان اجازه می‌دهد در آشکارسازی تکریم از یکدیگر برتری بجویند (ر.ک. رومیان ۱۲: ۱۰)، و اجازه می‌دهد هر یک بار مسئولیت‌های دیگری را بردوش بگیرد (ر.ک. غلاطیان ۶: ۲). برای سپاسگزاری محبت خداوند از طریق روح‌القدس به درون قلب‌ها جاری گردید (ر.ک. رومیان ۵: ۵)، یک انجمن دینی یک خانواده واقعی است که به‌نام خداوند و وجد حضورش گردهم می‌آیند (ر.ک. متی ۱۸: ۲۰). چون که محبت تکمیل شریعت (ر.ک. رومیان ۱۳: ۱۰) و پیوند کمال است (ر.ک. کولسیان ۳: ۱۴)؛ جایی که محبت

وجود دارد، ما می‌دانیم که از مرگ به زندگی برده شده‌ایم (ر.ک. اول یوحنا ۳: ۱۴). در واقع، وحدت برادرانه نشان می‌دهد که مسیح آمده است (ر.ک. یوحنا ۱۳: ۳۵؛ ۱۷: ۲۱)؛ از آن نفوذ رسالتی فراوانی منتج می‌شود.

برای تقویت پیوند برادری میان اعضای یک انجمن، آنانی که برادران غیرروحانی، دستیاران یا اسامی مشابه دیگر نامیده می‌شوند، بایستی به قلب حیات و فعالیت‌های انجمن سوق داده شوند. زمانی که وضعیت امور چیز دیگری را ایجاد نکند، باید مراقب بود که یک طبقه از خواهران روحانی در انجمن‌های زنان ایجاد شود. آنگاه تنها ممکن است چنین تمایزی که از طریق گوناگونی وظایف طلب می‌شود، میان خواهران روحانی حفظ شود؛ آن خواهرانی که برای فراخوان خاصی از سوی خداوند یا به واسطه شایستگی ویژه‌ای تعیین شده‌اند. صومعه‌ها و انجمن‌های مردانی که بر طبق معیارهای نظام‌نامه‌های‌شان و برحسب ویژگی‌شان منحصراً غیرروحانی نیستند، می‌توانند هم روحانیون و غیرروحانیون را بر همین اساس و با حقوق و وظایف برابر بپذیرند، بجز آن حقوق و وظایفی که از منصب ناشی می‌شود.

۱۶. صومعه پایی برای راهبه‌ای که کاملاً وقف تفکر و تعمق شده است، حفظ می‌شود. صومعه پایی همیشه بایستی بر طبق شرایط زمان و مکان اصلاح شود، و آداب و رسوم منسوخ شده برچیده شود. در این گونه مسائل، ملاحظات بایستی با خواسته‌های خود صومعه‌ها هم‌رأی باشند. از نظر نهادی، دیگر راهبه‌ها که برای وظایف بیرونی رسالت وقف شده‌اند، بایستی از صومعه پایی معاف شوند، به طوری که بهتر بتوانند وظایف رسالتی که به آنان سپرده شده است، انجام دهند. با وجود این، آنان بایستی آن نوع صومعه را که از طریق نظام‌نامه‌های‌شان ملزم شمرده شده، حفظ کنند.

حیات دینی از دیدگاه شورای واتیکان دو / احسان شکوری نژاد ۳۰۱

۱۷. از آنجایی که لباس‌های دینی نشانه‌های یک زندگی وقف شده هستند، بایستی ساده و فروتنانه، یک سره فقیرانه و زینده باشند. آن‌ها بایستی الزامات سلامتی را برآورده سازند، و با شرایط زمان و مکان و نیز با آن خدمتی که از طریق کسانی که آن‌ها را می‌پوشند، ملزم شمرده شده، متناسب باشند. لباس‌های دینی مردان و زنانی که بر آن معیارها منطبق نیستند، تعویض می‌شوند.

۱۸. نوسازی مناسب انجمن‌های دینی به میزان بسیاری به آموزش اعضای‌شان بستگی دارد. بنابراین، مردان بجز روحانیون و زنان روحانی نیز نبایستی بلافاصله پس از کارآموزی برای وظایف رسالتی گمارده شوند. در اقامتگاه مناسب و به شیوه‌ای درست، به آنان اجازه دهید که آموزش درباره حیات دینی و رسالت، موضوعات آموزه‌ای و تخصصی حتی تا حد دستیابی به رتبه‌های مناسب را ادامه دهند. مبدا که سازگاری‌های حیات دینی با نیازهای زمانه ما صرفاً سطحی باشد، و مبدا آن کسانی که از طریق نظام‌نامه با اخذ رسالت بیرونی نابرابری انجام وظایف‌شان را اثبات کنند، دین‌داران بایستی به درستی بر طبق استعدادهای عقلانی و موهبت‌های شخصی هر یک، شیوه‌های غالب زندگی اجتماعی معاصر و روش‌های مشخصه احساس و تفکر آن آموزش بینند. اگر چنین آموزشی به‌طور هماهنگ متناسب باشد، به یک پارچگی زندگی بخشی از دین‌داران یاری خواهد رساند. دین‌داران بایستی در سراسر زندگی‌شان صادقانه برای تکامل رشد روحانی، آموزه‌ای و حرفه‌ای‌شان تلاش کنند. تا آنجا که ممکن است، پیشوایان بایستی فرصت، منابع و زمان انجام کار را برای آنان فراهم سازند. هم‌چنین این امر بر پیشوایان محول شده است که دریابند بهترین افراد برای مدیریت‌ها، راهنمایی‌های روحانی، و استادی، و این که آنان به‌دقت آموزش دیده‌اند، برگزیده شده‌اند.

۱۹. هنگامی که موضوع ایجاد انجمن‌های جدید وجود دارد، باید فکر جدی برای ضرورت آن‌ها یا حداقل سودمندی برجسته‌شان، و نیز احتمال آن که رونق خواهند داشت، بشود. در غیر این صورت، نبود احتیاط انجمن‌هایی را که در خدمت هیچ هدفی نیستند، یا از نشاط کافی محروم می‌شوند، افزایش خواهد داد. در جایی که کلیسا به تازگی ریشه گرفته است، بایستی توجه ویژه‌ای به ایجاد و گسترش اشکال با نشاط حیات دینی بشود. این اشکال بایستی موهبت‌های طبیعی و رفتار مردم، و نیز شرایط و آداب و رسوم محلی را به حساب آورد.

۲۰. انجمن‌ها بایستی صادقانه فعالیت‌های مناسب‌شان را حفظ و به انجام رسانند. در عین حال، انجمن‌ها بایستی بر طبق نیازهای زمان و مکان و به نفع چیزی که به کلیسای جهانی و اسقف‌نشین‌های فردی فایده خواهد رساند، اصلاحات را در فعالیت‌های‌شان انجام دهند. برای این منظور، انجمن‌ها بایستی به شیوه‌های تخصصی مناسب، از جمله نوع امروزی آن‌ها متوسل شوند، و هر فعالیتی را که امروزه کم‌تر با روح انجمن و ویژگی معتبرش همراه است، رها کنند. در انجمن‌های دینی بایستی روح مبالغه کاملاً حفظ شود، و بر طبق ویژگی هر یک، یک بیان امروزی ارائه شود. از این طریق، موعظه انجیل در میان همه مردم می‌تواند با موفقیت بیش‌تری به انجام رسد.

۲۱. اگر سریر مقدس پس از مشورت با صاحب‌منصبان شایسته تصمیم بگیرد که برخی از انجمن‌ها و صومعه‌ها دیگر هیچ امیدواری منطقی به شکوفایی ارائه نمی‌دهند، آن‌ها بایستی پس از این پذیرش نوآموزان ممنوع شوند. اگر این امر بتواند انجام شود، آن‌ها بایستی توسط یک انجمن یا صومعه‌ای که به هدف و روح خودشان نزدیک هستند، جذب شوند.

۲۲. در جایی که فرصت و سریر مقدس اجازه می‌دهد، اگر انجمن‌ها و صومعه‌های مستقل تا حدی متعلق به یک نهاد دینی هستند، بایستی برای ایجاد اتحادیه خودشان کوشش کنند؛ یا اگر

حیات دینی از دیدگاه شورای واتیکان دو / احسان شکوری نژاد ۳۰۳

نظام‌نامه‌ها و آداب و رسوم‌شان عملاً یکی هستند، و یک روح خویشاوندی آن‌ها را به جنبش درمی‌آورد، به‌ویژه وقتی که آن‌ها خودشان بیش از حد کوچک هستند، بایستی برای تشکیل یک اتحادیه تلاش کنند؛ یا به آن‌ها اجازه داده شود که اگر به‌انجام وظایف بیرونی با یک ماهیت یکسان یا مشابه مشغولند، وارد یک اتحادیه شوند.

۲۳. مطلوب است به همایش‌ها و شوراهای پیشوایان بزرگ فهمانده شود که از طریق سینود مقدس برپا شده‌اند. آن‌ها می‌توانند کمک‌های شایانی به چندین هدف کنند: کمک‌رسانی به‌اندازه کافی به انجمن‌های خاص برای به‌انجام رساندن هدف‌شان؛ پرورش همکاری موفق‌تر از جانب کلیسا؛ تقسیم کارگزاران در یک قلمرو معین برای مزیت بیش‌تر؛ کوشیدن برای دغدغه‌های مشترک انجمن‌های دینی. جایی که مستلزم عمل به رسالت است، بایستی همکاری و هماهنگی مناسبی با همایش‌های اسقفی ایجاد شود. همایش‌های مشابهی نیز می‌تواند برای نهادهای سکولار برپا شود.

۲۴. کشیشان و آموزگاران کاتولیک بایستی از جانب مشاغل دینی تلاش جدی کنند، به‌طوری که به‌اندازه کافی امکان اندوخته‌ی جدید برای برآورده کردن نیازهای کلیسا مهیا باشد. داوطلبان بایستی به‌شایستگی و به‌دقت انتخاب شوند. موعظه‌های متداول بایستی بیش‌تر به تدابیر انجیلی و انتخاب وضعیت دین‌داران پردازند. والدین بایستی مشاغل دینی را در قلب‌های فرزندان‌شان از طریق آموزش به آنان رشد دهند، و حفظ کنند، تا مانند مسیحیان رفتار کنند. انجمن‌ها حق دارند دانش‌شان را از طریق جذب مشاغل و نیز طلبیدن داوطلبان گسترش دهند. آنان تنها بایستی این کار را با احتیاط مناسب، پایبند بودن به معیارهایی که توسط سریر مقدس و اسقف محلی انشاء شده‌اند، انجام دهند. دین‌داران نبایستی فراموش کنند که سرمشق نیک بودن

زندگی خودشان عالی‌ترین تقدیر برای انجمن‌شان، و جذاب‌ترین دعوت برای پذیرفتن حیات دینی را موجب می‌شود.

۲۵. انجمن‌ها به خاطر آن‌چه که این معیارهای نوسازی مناسب برای آن مقرر شده‌اند، بایستی با یک روح مشتاق به فراخوانی الهی‌شان و مأموریت معاصرشان در کلیسا تعامل داشته باشند. این سینود مقدس توجه بسیاری به ویژگی زندگی‌شان - پاکدامنی، فقیر و مطیع - آن مسیح، خداوند که خودش سرمشق است، دارد. این شورا امید استواری به ثمربخشی بسیار زیاد تلاش‌شان هم در نهان و هم آشکار دارد. بنابراین، به همه دین‌داران اجازه دهید که مژده مسیح را در سراسر جهان از طریق صداقت ایمان‌شان، محبت به خداوند و همسایه‌شان، وقف‌شان به صلیب و امیدشان به جلال آینده‌گسترش دهند. بدین‌سان، شاهدشان توسط همه دیده خواهد شد، و پدر ما در آسمان تجلیل خواهد شد (ر.ک. متی ۵: ۱۶). در نتیجه نیز انجمن‌های دینی به یاری پُردعایی آن دوست‌داشتنی‌ترین، مریم باکره، مادر خداوند "که زندگی‌ش یک معیار زندگی برای همه است" رشد روزافزونی را تجربه خواهند کرد، و محصول پربارتری از میوه‌ها که موجب رستگاری‌اند، ارزانی خواهند نمود.

هریکی از موضوعات مندرج در این حکم رضایت پدران این مقدس‌ترین شورا را به دست آورده است. ما نیز از طریق مرجعیت رسالتی که توسط مسیح به ما اعطاء شده، به پدران مقدس در تصویب حکم می‌پیوندیم، و این موضوعات را در روح‌القدس تصدیق می‌کنیم، و بنابراین خاطر نشان می‌کنیم که هرچه در سینود تصویب شده است، برای جلال خداوند منتشر می‌شود.

رُم، کلیسای پطرس مقدس، ۲۸ اکتبر ۱۹۶۵ میلادی

۶. نتیجه

ما باید براساس آموزه این حکم درباره نوسازی مناسب حیات دینی به متن بنیادین شورا، نظام‌نامه کلیسا نظر افکنیم. این نظام‌نامه اظهار می‌دارد که هر کسی در کلیسا در هر وضعیتی از زندگی خودش به سوی تقدس فراخوانده می‌شود، نه صرفاً مسیحیان خاصی که جداگانه در صومعه‌ها و دیرها قرار داده شده‌اند. این نکته پراهمیت است، چون که آن با انتقاد پروتستانی از رهبانیت غربی مقابله می‌کند که گاهی به نظر می‌رسید، مدعی بود که روش رهبانی شیوه‌ای عالی‌تر بود، و به‌ویژه این که اساساً زندگی مجردانه برتر از وضعیت تأهل بود. این نظام‌نامه تصریح می‌کند که تقدس در یک روش خاص از طریق عمل به تدابیری معمولاً به نام "انجیلی" آشکار می‌شود. این تدابیر براساس سخنان و آموزش‌های خداوندگار پاکدامنی وقف شده به خداوند، فقر، و اطاعت هستند. به این تدابیر ممکن است تحت برانگیزش روح القدس به صورت شخصی یا در یک انجمن یا نظام دینی عمل بشود. باوجود این، عمل به تدابیر انجیلی به درستی تابع نظام‌نامه برای حفظ مأموریت کلیساست که هدف و وظیفه مهم همه مردم مسیحی است. زندگی روحانی افرادی که به تدابیر اقرار می‌کنند برای خیر کل کلیسا وقف شده است. از این واقعیت، تعهد کاری‌شان برای برپایی و تقویت ملکوت مسیح از طریق نماز و وظایف فعال رسالت ناشی می‌شود. افزون بر این، عمل به تدابیر انجیلی به عنوان نشانه‌ای درک می‌شود که بایستی همه اعضای کلیسا را برای انجام وظایف حرفه مسیحی خودشان جذب کند. این موضوع مهم است، چون که به پرسش‌های پروتستان‌ها درباره جایگاه احکام دینی در تدبیر مأموریت کلیسا پاسخ می‌دهد. گاهی به نظر می‌رسید که احکام دینی دل‌مشغول خودشان هستند. اکنون آنان به زندگی برای مسیح و جسمش، کلیسا فراخوانده می‌شوند. البته، هنوز آشکار نیست که تا چه میزانی آموزه‌های واتیکان دو موجب تعالی خود احکام دینی خواهد

شد. این حکم درباره حیات "دینی" خودش به اصول و هنجارهای کلی برای انطباق و نوسازی حیات و انتظام احکام واگذار شده است. این غیرممکن است که جزئیات نوسازی پیشنهادی تفسیر شود، اما درک و فهم مسلمی از آن در دستور کار خواهد بود.

در آغاز، این سند از "گوناگونی شگفت‌آور" انجمن‌های دینی سخن می‌گوید. پروتستان‌ها به‌طور فزاینده تحت تأثیر سازگاری حکم دینی در طول تاریخ هستند. اشکال نوینی از زندگی رهبانی در هر عصری برای برآورده کردن نیازهای جدید پدید آمده است. از گذشته تارک دنیا‌هایی وجود داشتند که با استفاده از وضعیت زندگی‌شان به افزایش دنیا دوستی در کلیسا اعتراض کردند؛ راهبان قرون وسطی، کسانی که وقتی به‌نظر می‌رسید حمیت و غیرت برای موعظه کردن در کلیسا کاهش یافته است، برای موعظه انجیل به مردم برخاستند؛ و نهادهای "دنیوی" امروزی وجود دارند که در آن‌ها مردان و زنان خودشان را به یک حکم متعهد و ملزم می‌سازند، اما مشاغل دنیوی را حفظ می‌کنند، به امید این که در ساختارهای اجتماعی امروزی با انجیل رهایی‌بخش نفوذ کنند.

در کنار ساختار اسقفی نسبتاً غیرقابل تغییر کلیسا (و شاید تا حدودی به دلیل آن)، احکام دینی نه تنها انعطاف‌پذیری خدمت، بلکه پویایی را ایجاد می‌کنند. اغلب اعضای نظام‌ها که عاری از صلاحیت اسقفی برای قلمروهای اسقف‌نشین بودند، و به پیمان‌های اطاعت متعهد بودند، ممکن است آزادانه، گاهی از طریق دخالت مقامات در رُم که به نیازها آگاه هستند، به هر نقطه‌ای از جهان فرستاده شوند. در نگاه اول، به‌نظر می‌آید که این صرفاً یک تمهید کاربردی باشد، بلکه چنین انعطاف‌پذیری و پویایی واکنشی به ماهیت کلیسا به‌عنوان مردان خدا برای مأموریت، به یک معنی خاص آزاد از تعلقات این جهان است، و برای موعظه انجیل به گوشه و کنار این زمین فرستاده شدند. این درک و فهم و نیز نیاز شناخته شده برای الگوهای روشنی از ماهیت

حیات دینی از دیدگاه شورای واتیکان دو / احسان شکوری نژاد ۳۰۷

واقعی انجمن مسیحی، موجب آغازگری احیای احکام دینی در کلیساهای پروتستان شده است. انگاره رهبانیت و جایگاه خاص آن در کلیسا هنوز برای بسیاری از پروتستان‌ها بیگانه است، و مطمئناً اصلاح‌گران پروتستان در قرن ۱۶، به‌شدت به صومعه‌های زمان خودشان انتقاد کردند، اما احیاء باعث پیشرفت است. البته ارتدوکس شرقی همیشه به زندگی رهبانی ارج نهاده است، و احیای رهبانیت در کلیسای انگلیکان از قرن ۱۹ آغاز شد. اگر همان‌گونه که این حکم پیشنهاد می‌کند، سازگاری و نوسازی احکام دینی کاتولیک رومی بر بازگشت مستمر به منشأ همه حیات مسیحی، کتاب مقدس متمرکز باشد، و اگر پروتستان‌ها نیز به‌طور مداوم به اناجیل بازگردند، هم‌چنان که به انجام آن اقرار می‌کنند، رهبانیت دیگر ممکن نیست موضوع مشاجره باشد، بلکه وسیله‌ای برای سازمان‌دهی مجدد وحدت مسیحیان خواهد بود. پیش از این شواهدی موجود است که نشان می‌دهد چنین چیزی ممکن است، چون که نشست‌ها میان اعضای نظام‌های دینی و مسیحیان پروتستان در حال افزایش است. نماز صومعه‌ها مطمئناً جایگاه خود را خواهد داشت، همان‌گونه که تفکر و تعمق و مطالعه کتاب مقدس، الهیات و زندگی اجتماعی معاصر جایگاه خود را خواهند داشت. تأثیر اطاعت مشترک ما از مسیح در خدمت به انسان کم نخواهد بود.

ویلیام ای. نُرگرن (WILLIAM A. NORGRN)